

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ο πατέρας ακούει τον γιό του

Δεν σχεδιάζω τη ζωή μου, τη ζω! Αυτό απάντησε ο 19χρονος στον πατέρα του όταν ρωτήθηκε πώς σχεδιάζει τις σπουδές του τα προσεχή χρόνια. Αναυδος ο πατέρας, ελαφρώς ζαλισμένος, αποσύρθηκε για περαιτέρω επεξεργασία της συνταρακτικής ατάκας, εκ του Λωτρεαμόν και του dada καταγόμενη. Η επεξεργασία ξεκίνησε με ανάκληση του ξεχασμένου 19άρη που υπήρξε και ο ίδιος. Υπήρξε; Μα ναι, ασφαλώς, και μάλιστα με θράσος ατάκας εφάμιλλο του νυν 19χρονου, με βαριά περιφρόνηση για τον σχεδιασμό και το πρόγραμμα, με απόλυτη προσήλωση στο χάζι, τη σχόλη, τη σπατάλη, την κραιπάλη, τον έρωτα, τη ζωή εντέλει. **Λούφαξε**. Τι να διδάξει; Τι να κανοναρχήσει;

Ξανασκέφτηκε. Οι σημερινοί πατεράδες των μετεφήβων είκοσι-κάτι υπήρξαν ανάλογοι σε εποχές πολύ πιο εύκολες, σε εποχές αισιοδοξίας και ανοιχτού ορίζοντα: δεκαετία '70, δεκαετία '80, μεταπολίτευση, αλλαγή, μεταχρονισμένα Γούντστοκ και Μάηδες, πανκ, μετά-αριστερά, τέτοια. Και προπάντων ευμάρεια: το σύνδρομο της Κατοχής ξεχάστηκε ακριβώς απ' αυτή τη γενιά, των babyboomers της μεταπολίτευσης.

Η υλική προϋπόθεση της ευμάρειας και η επικρατούσα δόξα της αιώνιας προόδου, μαζί με το άνοιγμα ολόκληρης της κοινωνίας στα πελάγη του καταναλωτισμού και της αισθητικής, μαζί με την αυξανόμενη πλησμονή πληροφορίας και πολιτιστικών αγαθών, αυτά διαμόρφωσαν τη γενιά των σημερινών 50 παρά κάτι, 50 και κάτι, αυτών που σήμερα παράγουν πλούτο (έως τώρα τουλάχιστον...), διαμορφώνουν την κοινή γνώμη, λαμβάνουν τις αποφάσεις.

Οι 20 παρά κάτι, 20 και κάτι, **σκάνε μύτη** σε ένα περιβάλλον ριζικά διαφορετικό από το περιβάλλον αισιοδοξίας, αυξανόμενης ευμάρειας και πνευματικής ελευθεριότητας που υποδέχτηκε τους γονείς τους, μια γενιά νωρίτερα. Η ευμάρεια, ναι, υπάρχει, αλλά χωρίς δυναμική πια: δεν είναι υπόσχεση, δεν συνιστά προσδοκία, δεν εξελίσσεται, είναι απλώς ένα στατικό κεκτημένο της προτέρας γενιάς, το οποίο τώρα απειλείται εκ θεμελίων και η ύφεση το κατατρώει. Στο πνευματικό κλίμα: του '75 – '90 η νεολαία ήταν ιερή αγελάδα, αμφισβητούσε τους πάντες και δεν

την αμφισβητούσε κανείς, η φοιτητική ιδιότητα ήταν περίπου εύσημο προόδου. Η δίψα για δημοκρατία και ένας λαϊκισμός ιστορικά εξηγήσιμος φούσκωναν τα πανιά της θρασείας νεότητας.

Πώς αντιμετωπίζεται η νεολαία σήμερα με πνευματικούς όρους; Τουλάχιστον η πολιτικά και αισθητικά ανήσυχη νεολαία, αυτή που δίνει τον ζωνρό τόνο της τελευταίας δεκαπενταετίας, η νεολαία των καταλήψεων, των διαδηλώσεων, της αυτοδιαχείρισης, του νεορομαντισμού, ενίοτε και του μηδενισμού. Πώς αντιμετωπίζεται; Πολύ αδρά: σαν αντικοινωνικό στοιχείο. Μυθολογημένος “προοδευτικός” στη μακρά μεταπολίτευση, κουκουλοφόρος σήμερα, στον βίαιο θάνατο της μεταπολίτευσης.

Η υπογεννητική και γερασμένη Ελλάδα του 2010, δημογραφικά φθίνουσα, κυριευμένη από το ήθος της απληστίας και του καταναλωτισμού, ακόμη και τούτη τη στιγμή της βίαιης πτώσης, εσωστρεφής και φοβική πια, απέναντι στους νέους, τα παιδιά της, φέρεται ταυτοχρόνως εχθρικά και υπερπροστατευτικά. Τα παραχάιδεψε, τα έκλεισε σε ένα κουκούλι, χρυσωμένο, γεμάτο ανέσεις και γκάτζετ, τα έκανε να πιστέψουν όλα ότι είναι πριγκιπόπουλα, ότι τα ψυγεία και τις πιστωτικές τις γεμίζει το τζίνι και όχι η εργασία ή ο δανεισμός. Κι ήταν πολύ λιγότερα τα παιδιά αυτής της γενιάς. Σπανίζουν πια ακόμη και οι δίτεκνες οικογένειες στη μεσαία τάξη, μοναχοπαίδια είναι τα περισσότερα, κι όλα μεγαλώνουν σαν μοναδικά.

Αυτό όμως το κουκούλι είναι και φυλακή· περιέχει καταναγκασμό, δυσβάστακτα φορτία προσδοκιών, προβολές γονεϊκής ματαιοδοξίας, συμπυκνωμένο το μετακατοχικό σύνδρομο της απληστίας και του υλισμού: τα παιδιά, αυτά τα μοναδικά, τα οιονεί πριγκιπόπουλα, των ιδιωτικών σχολείων και των φροντιστηρίων, του πλείστεισιον και του iPhone, έμαθαν να ζουν σαν τους γονείς τους: υπεράνω των δυνατοτήτων τους, με δανεικά από το μέλλον, χωρίς γείωση στο παρόν. Ιδού το ηθικό και πνευματικό κλίμα που τους παρέχουμε για να ωριμάσουν. Και να το τρομακτικό αντίτιμο που τους ζητάμε έναντι του χρυσωμένου κουκουλιού-φυλακής: Δεν έχουν το δικαίωμα να αποτύχουν, δεν έχουν το περιθώριο να δοκιμάσουν τα δικά τους ατελή φτερά και να πέσουν.

Αυτό το κουκούλι-φυλακή απορρίπτουν τώρα, από αυτή τη χρεοκοπημένη, σαστισμένη και έμφοβη κοινωνία των γονιών τους αποστρέφουν το βλέμμα. Αυτή την ξιπασμένη χώρα, που **φαλίρισε** ηθικά και πνευματικά, θα αναγκαστούν να εγκαταλείψουν. Όχι με μίσος, όχι με λυγμό· πιο σιωπηλά, από ανάγκη.

Ο 19χρονος πράγματι ζει τη ζωή του, τη ρουφάει με τα χείλη του κολλημένα στη βρύση. Αλλά τη σχεδιάζει κιόλας, υπόγεια, κι ας μην το λέει: ριζικά άλλη απ' των γονιών του.

Νίκος Ξυδάκης, εφημερ. Καθημερινή 14/11/2010

A. Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου σε 110 -120 λέξεις. **Μονάδες 25**

B1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 80 -90 λέξεων την παρακάτω θεματική περίοδο: «Δεν έχουν [τα παιδιά] το δικαίωμα να αποτύχουν, δεν έχουν το περιθώριο να δοκιμάσουν τα δικά τους ατελή φτερά και να πέσουν.» **Μονάδες 10**

B2. α) Να αιτιολογήσετε τη χρήση της ερώτησης στην πέμπτη παράγραφο του κειμένου: «**Πως αντιμετωπίζεται η νεολαία σήμερα με πνευματικούς όρους;**» **Μονάδες 5**

β) Να αιτιολογήσετε τη χρήση της παρένθεσης στην τρίτη παράγραφο του κειμένου: «(έως τώρα τουλάχιστον...)». **Μονάδες 4**

B3. Να αναγνωρίσετε το είδος του κειμένου και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. **Μονάδες 4**

B4. Να αναγνωρίσετε τους τρόπους και τα μέσα πειθούς στην έβδομη παράγραφο του κειμένου καταγράφοντας για καθένα που θα εντοπίσετε ένα παράδειγμα από το κείμενο. [«Αυτό όμως το κουκούλι ...ατελή φτερά και να πέσουν.»] **Μονάδες 6**

B5. α) Να διατυπώσετε με πιο επίσημο ύφος τις παρακάτω λέξεις/φράσεις του κειμένου: **λούφαξε, σκάνε μύτη, φαλίρισε.** **Μονάδες 3**

β) Να αποδώσετε με ανεπίσημο ύφος τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **άναυδος, εφάμιλλο, πλησμονή.** **Μονάδες 3**

Γ. Στη διαδικτυακή εφημερίδα του σχολείου σας δημοσιεύετε ανοιχτή επιστολή που απευθύνεται σε όλους τους γονείς. Σε αυτήν παρουσιάζετε την οπτική της γενιάς σας για την αξία της οικογένειας στην ανάπτυξη των παιδιών της και παρουσιάζετε τους τρόπους με τους οποίους οι γονείς μπορούν να συμβάλλουν πιο αποτελεσματικά στη διαμόρφωση μίας υγιούς προσωπικότητας. **Μονάδες 40**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

**ΔΟΥΔΟΥΜΗ ΕΛΙΝΑ - ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ - ΣΥΡΜΟΣ ΜΙΑΤΟΣ
ΧΑΝΤΖΟΥΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ - ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ
ΨΩΜΑ ΑΡΕΤΗ**

